

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.777/2011/6. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. Tinics András (címe) ügyvéd által képviselt felperes neve (címe) felperesnek, a dr. F.A. jogtanácsos ügyintézője mellett a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium Perképviselői Főosztálya (címe) által képviselt Magyar Állam I. rendű, a dr.K.H. jogtanácsos által képviselt II.rendű alperes neve (címe) II. rendű és a P-né dr. G.M.I. jogtanácsos által képviselt III.rendű alperes neve (címe) III. rendű alperesek ellen személyhez fűződő jog megsértése miatt indított perében a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 10.P.20.673/2011/4. számú ítélete ellen a felperes részéről 7. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a fellebbezett részét pedig azzal hagyja helyben, hogy az állam terhén maradó le nem rótt kereseti illeték összege 120 000 (százhuszezer) Ft.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az alpereseknek személyenként 30 000 (harmincezer) Ft másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

A II. rendű alperes "**M-i**"i Intézete 2010. február hó 1. napján levelet intézett a III. rendű alpereshez, mely szerint a felperes a 2010. január hó 25. napi vizsgálatra szóló idézésüket 2010. január hó 23. napján átvette, de nem jelent meg; a levélhez mellékelte a tértivevény másolatát. 2010. március hó 4. napján újfent arról adott tájékoztatást, hogy a felperes igazságügyi elmeorvos-szakértői vizsgálatát aznap a felperes távolmaradása miatt szintén

nem sikerült elvégezniük, ezért kérte a felperes 2010. április hó 7. napjának 10 órájára történő előállítását; a térítvevényt fénymásolatban ekkor is mellékelte.

A **"M-ii** Rendőrkapitányság 2010. március hó 23. napján kelt határozatával elrendelte a felperes elővezetését. 2010. április hó 7. napján 8 óra 50 perckor a felperest a **"M-i"- "T", T" "T-i"** út és **"Gy-i"** utca kereszteződésében **M. M.** és **G.G.** intézkedés alá vonta, majd a semmiféle ellenállást nem tanúsító és mindvégig nyugodtan viselkedő felperest az előállító helyiségbe vitték a II. rendű alperes **"M-i"**i Intézetébe történő előállítást megelőzően.

A **"M-i"**i Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztályán 5257/2009.bü szám alatt hamis vád büntette miatt volt folyamatban eljárás. Az ügy előadója **P.Sz.** volt, aki a 2010. február hó 24. napján kelt hivatalos feljegyzésben rögzítette: a II. rendű alperes **"M-i"** Intézete részéről jelezték, hogy az elrendelt elmeorvos-szakértői vizsgálaton a felperes nem jelent meg. A 2010. január hó 6. napján kelt jelentés szerint a felperes felkutatása, pontos tartózkodási helyének megállapítása érdekében felvette a kapcsolatot a **"T"** Rendőrkapitánysággal, ahol megállapították, hogy a felperes a **"T",.....** szám alatti címen nem tartózkodik. A házon lévő táblán feltüntetett mobil telefonszám alapján a felperes perbeli meghatalmazottjával, majd pedig **id. K.T.V-vel** vették fel a kapcsolatot, aki közölte, hogy fia valójában a **"M-i", szám** alól idézhető, de **"M-"on** a **"B"** útján is megtalálható. A felperes édesapját, mint gyámot személyes meghallgatás végett meg is idézték. Az elővezetést **P.Sz.** rendelte el a fénymásolt térítvevényekre is figyelemmel, amelyekkel összefüggésben az ügyészégi vizsgálat során derült csak ki, hogy az átvétel időpontja a vizsgálati időpont utáni volt; a dátumbélyegző az eredeti térítvevényeken sem volt tisztán látható.

Az elővezetés miatt a felperes kirendelt gondnoka, **id. K.T.** 2010. április hó 7. napján panasszal élt, melyet a **"M-i"** Városi Ügyészség a B.7800/2009/5. számú határozatával elutasított. Az ezen határozat ellen előterjesztett fellebbezés folytán a **"M-i"** Városi Ügyészség a határozatát hatályon kívül helyezte és a panasznak helyt adott. Az indokolás szerint a 2010. január hó 25. napi vizsgálatra feladott levél 2010. január hó 28. napján került átvételre, míg a 2010. március hó 3. napjára szóló idézés 2010. március hó 5. napján, ezért egyik idézés sem volt szabályszerű. Ugyanakkor a határozat azt is tartalmazta, hogy a terhelt elmulasztotta a Be. 43. §-ának (5) bekezdésében előírt kötelezettség teljesítését, miszerint köteles a lakóhelye, tartózkodási helye címét, illetőleg annak változását az elköltözés után 3 munkanapon belül büntetőeljárást folytató bíróságnál, ügyészségnél vagy nyomozóhatóságnál bejelenteni, amely mulasztás miatt történtek késedelmesen a kézbesítések.

A felperes pontosított keresetében annak megállapítását kérte, miszerint a II. rendű alperes megsértette a jóhírnévhez fűződő jogát azzal az állításával, hogy kétszeri szabályszerű idézés ellenére nem jelent meg a vizsgálaton. Kérte az ő vonatkozásában a magántitok megsértésének a megállapítását is, mert a **"M-i"** Intézet vezetője a 2010. július hó 27. napján kelt levelében a következőket írta: „Csupán tájékoztatásul közlöm, hogy I.rendű felperes és családtagjai intézetünkben már számos alkalommal kerültek vizsgálatra különösen jelentős kárt okozó csalás büntette, fogyasztó megtévesztésének vétsége és más bűncselekmények miatt. Korábban szakértőinkkel szemben elfogultságot is

bejelentettek (jelen perrel annyit elért, hogy a jövőben intézetünk már őt nem vizsgálhatja és nem adhat - számára kedvezőtlen - véleményt)." Kérte a II-III. rendű alperesek vonatkozásában a személyes szabadságának jogellenes korlátozását megállapítani. Az alpereseket egyetemlegesen - az I. rendű alperest azért, mert ő a II-III. rendű alperesek, mint az irányítása alá tartozó, illetőleg feladatait ellátó intézmények eljárásáért felelősséggel tartozik - 30 000 Ft vagyoni, valamint 1 970 000 Ft nem vagyoni kár megtérítésére kérte kötelezni.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték.

Az elsőfokú bíróság a 4. sorszám alatt meghozott ítéletében megállapította, hogy a III. rendű alperes által a felperessel szemben 2010. március hó 23. napján elrendelt és 2010. április hó 7. napján foganatosított, a III. rendű alperes **"M-i"** Intézetébe történő elővezetéssel megsértette a felperes személyes szabadságát, mert azt jogellenesen korlátozta, amelyet meghaladóan a keresetet elutasította. Megállapította, hogy a felperes helyett 183 000 Ft, míg a III. rendű alperes helyett 21 000 Ft le nem rótt kereseti illetéket az állam visel. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek 50 000 Ft, a II. rendű alperesnek 90 000 Ft és a III. rendű alperesnek 40 000 Ft perköltséget.

Határozatának indokolása szerint az I. rendű alperes közhatalmi-közjogi szerepe során csak valamely szervezet útján lehet közigazgatási-hatósági jogviszonyban, ezért az ilyen minőségében valamely hatósági jogkör gyakorló szerv által jogellenesen okozott kár megtérítésére a közigazgatási, rendőri, bírói és ügyészi szervezet kötelezhető a Ptk. 349. §-a alapján. Az I. rendű alperes a Ptk. 28. §-ának (1) bekezdése szerint kizárólag a vagyoni jogi jogviszonyok alanyaként jogi személy, ám a közjogi jogviszonyokban - mint amilyen az ügyészségi és a hatósági eljárások - soha nem vesz részt, így az állandó bírói gyakorlat szerint is az I. rendű alperest a polgári jogi felelősség a közigazgatási, hatósági, ügyészi jogkörben okozott kárért nem terheli. Mindebből következően az I. rendű alperes nem felel a II-III. rendű alperesek által esetlegesen elkövetett személyiségi jogsértésekért sem, ezért vele szemben az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította.

A Ptk. 78. §-ának (1) bekezdése szerint a személyhez fűződő jogok védelme kiterjed a jóhírnév védelmére is. A jóhírnév megsértése akkor állapítható meg, ha a valótlan állítás egyben sértő is. A II. rendű alperes részéről a **"M-i"** Rendőrkapitánysághoz intézett levelek ugyan valótlan adatokat tartalmaztak, ám nélkülözték a sértő jelleget, nem keltettek ugyanis olyan negatív tartalmú látszatot, mely a felperes megítélésének hátrányos befolyásolására lett volna alkalmas. A felperes személyes szabadságának korlátozása sem volt megállapítható a II. rendű alperes részéről, hiszen az elővezetést a **"M-i"** Rendőrkapitányság rendelte el. Annak közlése, hogy a felperes és családtagjai számos alkalommal kerültek megvizsgálásra konkrétan megjelölt bűncselekmények miatt, aminek során a II. rendű alperessel szemben elfogultságot is bejelentettek, a felperes által sem vitatott valós tény volt, ami nélkülözte a sértő jelleget, ezért az elsőfokú bíróság a II. rendű alperessel szemben előterjesztett keresetet is elutasította.

A III. rendű alperes jogellenes módon korlátozta a felperes személyes szabadságát önmagában azzal az objektív intézkedéssel, hogy a Be. rendelkezéseivel ellentétesen nem kétszeri szabályszerű idézés megkísérlését követően fogatosította az elővezetést. Erre tekintettel az elsőfokú bíróság a Ptk. 84. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján megállapította a felperes Ptk. 76. §-ában meghatározott személyiségi jogának a megsértését.

A személyes szabadság jogellenes korlátozásából még nem következett a III. rendű alperes kártérítési felelőssége, ehhez ezzel okozati összefüggésben felmerült vagyoni hátrányt kellett volna bizonyítani. A felperes nem kívánta a jogellenes előállítással okozati összefüggésben felmerült egészségkárosodását bizonyítani, álláspontja szerint ugyanis önmagában az előállítás jogellenessége megalapozta a kárigényét. A vagyoni kár a felperes családtagjai oldalán következett be, ezért annak érvényesítésére sem a felperes volt jogosult. A nem vagyoni kárigény vonatkozásában pedig semmi olyan jellegű sérelem bekövetkeztét nem bizonyította, ami annak kompenzálására adott volna alapot. Erre utaló körülmény nem is merült fel, mert az előállítást fogatosító rendőr a tanúvallomásában előadta, hogy a felperes mindvégig együttműködő, simulékony volt, semmiféle ellenállást nem tanúsított, különösen említésre méltó, kirívó körülmény nem történt az elővezetés fogatosítása kapcsán. Emiatt az elsőfokú bíróság a kártérítési iránti keresetet is elutasította.

A pertárgyérték a négy megállapítási kereset vonatkozásában 4x350 000 Ft volt, amihez számította az elsőfokú bíróság a 2 000 000 Ft kártérítési követelést. Az így meghatározott 3 400 000 Ft pertárgyérték után feljegyzett 204 000 Ft kereseti illetéket a pernyertesség-pervesztesség aránya szerint osztott meg. Az alperesek képviselőjével felmerült munkadíjat a kifejtett tevékenységre figyelemmel határozta meg.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben az ítélet megváltoztatásával a keresetnek történő helyt adást kérte. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem merítette ki teljesen a kereseti kérelmét, mert nem indokolta, miszerint miért nem kért előzetes döntéshozatali eljárást. Az I. rendű alperest álláspontja szerint felelősség terheli az általa alapított cégekért, így a II. rendű alperesért is, amellyel összefüggésben továbbra is szükségesnek tartotta az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését. A II. rendű alperessel szemben a keresetet nem lehetett volna elutasítani, mert az előállítását a részéről kezdeményezték hamis tartalmú okirattal. A kártérítési követelésének elutasítását azért is kifogásolta, mert azt saját jogon érvényesítette.

Az alperesek fellebbezési ellenkérelmükben az első fokú ítélet helybenhagyását kérték annak helyes indokai alapján.

Az ítéletábrá a fellebbezést a Pp. 256/A. §-a (1) bekezdésének f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el, és a Pp. 253. §-ának (3) bekezdésére figyelemmel fellebbezés hiányában nem érintette az elsőfokú bíróság ítéletének a III. rendű alperes részéről megvalósított személyiségi jogsértést megállapító rendelkezését. A fellebbezést alaptalannak találta a következők szerint:

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, amiből levont következtetéseivel is nagyobb részt egyetértett az ítéletábrla.

Tévesen állította azt a felperes, hogy az elsőfokú bíróság nem merítette ki teljesen a keresetét, ugyanis az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére irányuló kérelem teljesítésének elmaradása ezzel ellentétes következtetés levonását nem tette lehetővé. Ilyen eljárás kezdeményezését az ítéletábrla sem tartotta szükségesnek, mert túl azon, hogy az állam közvetlen felelősséggel nem tartozik a II-III. rendű alperesek eljárásával esetlegesen okozott károkért, a II. rendű alperes esetében károkozásról nem is lehet beszélni, mivel a III. rendű alperes rendelte el és foganatosította az elővezetést. A III. rendű alperes oldalán adott volt a lehetőség, hogy a tértivevények nehéz olvashatósága miatt azokat eredetben beszerezze, illetőleg a postánál tudakozódjon az idézések kézbesítésének időpontjáról, amely mulasztás miatti felelősséget részben sem lehet a II. rendű alperesre hárítani annak téves adatközlése miatt.

A felperes keresete tehát teljes körűen elbírálásra került, és a személyes szabadság III. rendű alperes részéről történt jogellenes korlátozása megállapításának kivételével azt elutasította az elsőfokú bíróság. Az ítéletének indokolását annyival egészíti ki az ítéletábrla, hogy a II. rendű alperes részéről magántitok sérelme sem valósult meg egyrészt a hatáskörében eljáró III. rendű alperesnek nyújtott tájékoztatás miatt, másrészt pedig azért, mert a közölt információ nem volt a felperes magántitkának tekinthető.

A felperes a fellebbezésében amiatt sérelmezte a vagyoni kárigényének elutasítását, mert ezt a követelést a saját jogán érvényesítette. Az elsőfokú bíróság is ezért utasította el a keresetet ebben a részében, mert a felperes saját jogán érvényesített olyan követelést, amelyet megalapozó kár nem nála, hanem legfeljebb a hozzátartozóinál következhetett be, így az igényérvényesítésre is közvetlenül ők lehettek volna a jogosultak.

A nem vagyoni kártérítéssel összefüggésben hangsúlyozni szükséges, hogy önmagában a személyhez fűződő jog megsértése nem alapozza meg a sérelmet szenvedett kártérítési igényét, mert az nem fájdalomdíjként funkcionál, hanem szükséges olyan többlettényállás megléte, amiből a nem vagyoni kártérítéssel kompenzálható immateriális sérelem meglétére lehet következtetni. Az ítélezési gyakorlattal ellentétes az az okfejtés, hogy a személyhez fűződő jogok bármilyen megsértése önmagában, mintegy automatikusan megteremti a kárfelelősségi jogalapot, amihez képest a sérelem mértéke csupán az összecszerűség körébe tartozó kérdés lenne (Legfelsőbb Bíróság Pfv.III.20.818/1999/3.). A személyiségi jogsértés tehát nem váltja ki szükségképpen a nem vagyoni kártérítés fizetésének következményét, s mivel a felperes felhívás ellenére sem bizonyította, hogy őt a jogsértés által kiváltott olyan hátrányos hatás érte, amely pénzbeli szolgáltatás nyújtásával ellensúlyozható, s ilyenre a köztudomás alapján sem lehetett következtetni, megalapozottan utasította el az elsőfokú bíróság az eziránti keresetet.

Nem értett egyet viszont az ítéletábrla a perérték számításával. A személyhez fűződő jog megsértése miatt előterjesztett, objektív szankciók alkalmazása iránt indított perben a per tárgyának értéke nem határozható meg, ezért az ilyen perekben a per tárgyának értékeként az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 39. §-ának (1) és (3)

bekezdéseiben meghatározott összeget kell számításba venni. Az Itv. 40. §-ának (1) bekezdése kizárólag a fél által egy jogviszonyból eredő több igény vagy több jogviszonyból eredő igények együttes érvényesítése (valóságos tárgyi keresethalmazat) esetén ad lehetőséget az előterjesztett igények együttes értékének a figyelembevételére, a nem meghatározható perérték többszörözésére azonban nincs lehetőség. Az, hogy a felperes több cselekmény miatt és több alperessel szemben egy eljárásban kérte a személyhez fűződő jogának megsértésével kapcsolatban az objektív szankciók alkalmazását, tényleges, vagyoni értékben is kifejezhető tárgyi keresethalmazatnak nem volt minősíthető, ezért az eljárás folyamán egyszeres meg nem határozható perértéket kellett volna figyelembe venni szemben az elsőfokú bíróság által számításba vett 4*350 000 Ft-tal (Legfelsőbb Bíróság Pfv.IV.21.203/2009 /7., Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.469/ 2011/2.). Megjegyzi azt is az ítéltábla, hogy az Itv. 39. §-a (3) bekezdésének a kereset előterjesztése idején hatályos a) pontja nem 350 000 Ft-ban, hanem 450 000 Ft-ban határozta meg az illeték számításának alapját a megyei bíróság előtt első fokon indult peres eljárásban. Mivel a felperes által érvényesített kártérítési követelés, mint a személyiségi jogsértés szubjektív szankciója iránti igény tekintetében a pertárgyérték (2 000 000 Ft) meghaladta a meg nem határozható perérték esetén figyelembe vehető értéket (450 000 Ft), a jelen perbeli elsőfokú pertárgyértéknek is önmagában azt kellett tekinteni. Tekintettel arra, hogy ehhez képest is a kifejtett tevékenységgel, valamint a III. rendű alperes vonatkozásában a pernyertesség-pervesztességgel arányos volt az alperesek javára megítélt perköltség összege, az ezzel összefüggő ítéleti rendelkezés megváltoztatása nem volt indokolt.

A leírtak miatt az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése értelmében helybenhagyta, méghozzá a Pp. 253. §-ának (3) bekezdése alapján azzal, hogy az állam terhén maradó le nem rótt kereseti illeték összege 120 000 Ft volt.

A felperes a fellebbezési eljárásban peresztes lett, ezért a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján köteles a jogi képviselővel eljáró alperesek javára perköltséget fizetni, melynek összegét az ítéltábla a Pp. 67. §-ának (2) bekezdésére is figyelemmel a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a) pontja és (5) bekezdése alapján, de a (6) bekezdés szerint a kifejtett tevékenységhez igazodó mérsékelt összegben határozta meg; a teljesítési határidő a Pp. 217. §-ának (1) bekezdésén alapul. A le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket a felperes személyes költségmentessége okán a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése és a 14. §-a alapján az állam viseli.

Debrecen, 2012. február hó 7. napján

dr. Csikiné dr. Gyuranecz Márta sk. a tanács elnöke, dr. Bakó Pál sk. előadó bíró, dr. Riczu András sk. bíró

A kiadmány hitelül:

kiadó